श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

वार्षिकपरीक्षा, एप्रिल-२०१६

कक्षा - शास्त्री-३ (Yearly) **प्रश्नपत्र-४** **गुणाः - १००**

विषयः - वेदसंहिता **समयः - ११:०० तः ०२:००**

दिनाङ्कः - २१-०४-२०१६ **सन्दर्भग्रन्थः - सामवेदः (पूर्वार्चिके तृतीयाध्यायन्तः), अथर्ववेदः-१२/१**

(क) सामवेदः

प्रश्नः -१ अधोलिखितेषु चतुर्णां मन्त्राणां व्याख्या कार्या । **२०**

(१) अग्न आ याहि वीतये गृणानो हव्यदातये ।
नि होता सत्सि बर्हिषि ॥

(२) अग्निर्वृत्र्ााणि जङ्घनद् द्रविणस्युर्विपन्यया ।
समिद्धः शुक्र आहुतः ॥

(३) शं नो देवीरभिष्टये शं नो भवन्तु पीतये ।
शं योरभि स्रवन्तु नः ॥

(४) नमस्ते अग्न ओजसे गृणन्ति देव कृष्टयः ।
अमैरमित्रमर्दय ॥

(५) अग्निं वो वृधन्तमध्वराणां पुरूतमम् ।
अच्छा नप्त्रे सहस्वते ॥

(६) एमना वो अग्निं नमसोर्जो नपातमा हुवे ।
प्रियं चेतिष्ठमरतिं स्वध्वरं विश्वस्य दूतममृतम् ॥

प्रश्नः -२ सामवेदस्य वैशिष्ट्यं महत्त्वं च वर्णयत । **२०**

अथवा

सामवेदस्य पूर्वाचिकस्य आग्नेयपर्वणः प्रथमाध्याये प्रतिपादितम् अग्निस्तुतिपरकमन्त्राणां विवेचनां करुत ।

प्रश्नः -३ अधोलिखितेषु द्वयोः टिप्पणीं लिखत । **१०**

(१) सामवेदस्य स्वरसङ्केतः उच्चारणपद्धतिश्च । *(२) सामवेदस्य ऋत्विक् ।*

(३) सामवेदस्य शाखाः । *(४) अग्नेः गुणाः ।*

(ख) अथर्ववेदः

प्रश्नः -४ अधोलिखितेषु चतुर्णां मन्त्राणां व्याख्या कार्या । **२०**

(१) सत्यं बृहदृतमुग्रं दीक्षा तपो ब्रह्म यज्ञः पृथिवीं धारयन्ति ।
सा नो भूतस्य भवस्य पत्न्युरुं लोकं पृथिवी नः कृणोतु ॥

(२) असंबाधं बध्यतो मानवानां यस्या उद्वतः प्रवतः समं बहु ।
नानावीर्या ओषधीर्या बिभर्ति पृथिवी नः प्रथतां राध्यतां नः ॥

(३) अग्निवासाः पृथिव्यऽसितज्ञूस्तिषीमन्तं सिशितं मा कृणोतु ।

(४) ता न: प्रजा: सं दुह्रतां समग्रा वाचो मधु ।

पृथिवि धेहि मह्यम् ॥

(५) यस्या माप: परिचरा: समानीरहोरात्रे अप्रमादं क्षरन्ति ।

सा नो भूमिस्त्विर्षिं बलं राष्ट्रे दधातूत्तमे ॥

(६) इन्द्रो यां चक्र आत्मनेऽनमित्रां शचीपति: ।

सा नो भूमिर्वि सृजतां माता पुत्राय मे पय: ॥

प्रश्नः -५ अथर्ववेदीय भूमिसूक्तस्य उपयोगिता आधुनिकसमाजे अस्ति न वा विचारयत । १०

अथवा

भूमिसूक्ते प्रतिपादितं राष्ट्रियभावनां प्रकटयत ।

प्रश्नः -६ मातृभूमेः संरक्षणार्थं के के उपायाः अवलम्बनीयाः भूमिसूक्ताधारेण प्रतिपादयत । १०

अथवा

मातृभूमेः स्तुतिपरकमन्त्राणां व्याख्यां कुरुत ।

प्रश्नः -७ अधोलिखितेषु द्वयोः टिप्पणीं लिखत । १०

(१) पर्जन्य: पिता । *(२) पृथिव्या: उदारभावना ।*

(३) पृथिव्या: गुणा: ।